

Misionářem v Peru

„Nebudou ti věřit – až se vrátíš, neuvěří ti“,
zazněla s patřičným důrazem
slova posledního loučení...

Text a foto
Pavel Lazárek

...alespoň
na chvíli

Tehdy ještě jako bohoslovec zvyklý na seminární řád jsem se octl v zemi bez řádu, v zemi, kde na jedné straně stál chaos a na straně druhé se za vysokou zdí tyčící přepychy vykoupenny bídou a utrpením. Za důstojnost života těch nejchudších se nasadil i pater Juan Serpa, dávný student naší české koleje v Římě, zvané Nepomucenum.

Bylo to právě v české koleji Nepomucenu, kde jsem poznal tohoto nesmělého kněze a postupně začal odhalovat stopy jeho života...

Prázdniny strávené po jeho boku v jedné z nejchudších farností v Peru na jižní polokouli se staly inspirací i bojem mé další etapy na cestě ke kněžství.

Uvítání na jižní polokouli – Peru

Amerického kontinentu jsem dosáhnul v červnu léta Páně 2001. Byla právě zima, vanul vlhký studený vzduch zařezávající se nepříjemně do kůže, a to i přes hustou vrstvu oděvu. Ve světle reflektorů procházím kordonem policistů až do vstupní haly letiště. Mohl jsem ujit něco přes jeden kilometr, únava začala stoupat a čekání na batožinu se zdálo věčností. Najednou jsem stál obklopen davem hotelových naháněčů a taxikářů. Nastal urputný boj, během něhož mi několikrát nezbylo než vyrvat taxikářům z auta má zavazadla a vrátit se do letištní haly, kde jsem marně očekával patera Serpu.

Usadil jsem se tedy v hale a pozoroval pomalu se rozcházející dav, až nakonec zůstala jen jedna slečna, vyhlížející někoho, kdo zřejmě nepřijel. Šel jsem se jí tedy zeptat, zda nečeká na mě; očitě tím byla uvedena do rozpaků, ale nečekala.

Noc se blížila k svému vrcholu, bylo tedy načase začít smlouvat s taxikáři a poohlédnout se po prvním noclehu na jižní polokouli...

Z cestovního deníku – den druhý

Zdaleka nemám představu, co všechno se skrývá za postavou patera Juana. Vstupuji do farní kanceláře a záhy zjišťuji, že slouží i jako školní kancelář. Pater Juan je ředitelem místní školy s 2000 žáky, ale to vše se dozvím až později. Stejně tak i o školní jídelně, kde se denně vydává strava pro 1800 hladových krků, dále o koleji, již je ředitelem. Kladu si otázku, jak celá tato mašinerie funguje?

Škola po peruánsku

Ráno sedím ve školní kanceláři a zdravím přicházející profesory. V 7.30 je nástup čas-

ti žáků na nádvoří, kde zformováni v řadách podle tříd zahajují den modlitbou: nejprve ve španělštině, pak v angličtině. Všichni jsou oděni ve stejnojmenných jednotlivých barvách v Limě prozrazují, kterou kolej student navštěvuje. Přichází pater Serpa a zdraví všechny žáky, oni ho zase zdraví jako svého otce. Není divu, vždyť je v celém Peru jediný, kdo žije bezplatně tolik dětí. Oznamuje žákům zítřejší návštěvu kardinála u příležitosti 15. výročí založení dětské jídelny. Po ukončení modlitby a přečtení několika nápisů v „quechua“, jejichž význam je: nebudeš krást, pít apod., se žáci za zvuku bubnu rozcházejí do tříd.

Druhá ze škol založených paterem Juanem byla dívčí, tam jsem se bohužel až zas tak často nedostal. Nicméně odpovídala zhruba naší rodině, jen přítomnost policistek dodávala škole spíše vojenský ráz.

Farnost patera Serpy

Krátce po svých římských studiích byl ustanoven farářem ve druhé nejstarší farnosti v Limě, u svatého Sebastiana, kde byli mezi jinými pokřtěni svatá Růžena a svatý Martin De Pores. Přestože se tato farnost nachází v těsné blízkosti centra, připomíná spíše chudinskou čtvrť. Jediná budova postavená z cihel je jedna ze dvou škol založených paterem Serpou. Na všech oknech jsou mříže, například do obchodu nikdy nevtrouíte, prodáváč vám podá veškeré zboží přes mříž. Ve večerních hodinách se zde nesmí vycházet na ulici, protože všude postává zdrogovaná mládež, a když tam náhodou zabloudí policie, dochází k dost závažným střetům; cizince v této čtvrti nepotkáte.

A právě na území této farnosti se odehrávala většina mé činnosti.

Farní život

Každý den jsem zde byl účasten okolo 10 mší svatých. Následovaly jedna za druhou, jak na běžícím pásu. Při těch posledních jsem se

nezmohl než na drmolání desátek růžence. Takový koloběh následoval den co den. Dopoledne jsem doprovázel patera Serpu a od 16.00 již následoval maratón mší svatých. Kostel byl neustále zaplněn, snad i proto, že tato farnost byla vyčleněna pro obyvatelstvo mluvící domorodým jazykem *quechua*. Přicházeli tedy, jak tradice velí, za zvuku bubnu a píšťal a v procesí nesli sochu některého svätce; ohňostroj po mši sväté rozhodně nebyl výjimkou.

Pater Serpa – aneb jak se ze sběru papíru rodí budovy škol

Po svém návratu do vlasti začal pater Juan Serpa ve své první farnosti sbírat kartóny, odevzdávat je ve sběrně a za utržené peníze postupně nakupovat pozemky k budování jídelny, školy, lékařské ordinace a spousty dalších věcí. Zdá se to nemožné? Ani já tomu zprvu nevěřil! On však „jak blázen“ sbíral dál, až si jeho aktivity všiml prezident a vydal nařízení, podle něhož všechny továrny v Limě musely odevzdávat kartón farnosti Montserrat.

Snad to byla vize, jež mu ukazovala směr, i když těžko dnes mluvit o lidech s určitou vizí; takových je na světě málo, natož pak v církvi. Přesto, a možná právě proto, si byl po svém příchodu do Limy vědom nutnosti výchovy; založil tedy nejprve jídelnu a pak školu, kde by se zároveň se studiem dostávalo žákům přípravy pro život, křesťanské formace.

V jedněch novinách jsem četl jeho slova: „Nikdo není tak chudý, aby nemohl nic dát a tak bohatý, aby nikoho nepotřeboval.“ To je jeho zkušenost, já k tomu jen dodám, že je člověkem hluboké víry – a té si na něm cením nejvíce.

Hurá za ním

Alžběta Canori Mora

V dnešní době je už takřka „normální“, že se lidé rozvádějí, že nejsou věrni manželské smlouvě, že se v médiích i různě mezi lidmi mluví o nemožnosti vytrvání až do smrti či o tzv. „dočasné lásce“ nebo lásce na zkoušku. Někomu se plně dát, odevzdat – to je ve společnosti formované nevázaným sexem, násilím a slogany typu „Nevaž se, odvaž se!“ pojem neznámý a nic neříkající. Církev je snad již jedinou „institucí“, která trvale učí o nerozlučnosti a věrnosti v manželství podle vzoru Kristovy lásky.

Doživotní slib

Být svému muži věrná, přestože on od ní odejde, chová se rozmařile a vůbec mu nezáleží na výchově dětí, až jej nakonec tato až do krajnosti dovedená láska přivede ke změně života – to je výraz nejvyššího da-

do konce života“. Byla si dobře vědoma významu těchto slov a žila je až do své smrti. Již během roku však manžel skončil v náručí jiné ženy. I přes takový stav Alžběta porodila čtyři dcery, z nichž dvě zemřely po narození. Mariana i Lucie však

Kde končí věrnost?

rování se druhému člověku, kterým nás vybízí k následování Bl. Alžběta Canori Mora (1774–1825).

Narodila se v Římě 21. 9. 1774 v aristokratické rodině. Dostalo se jí pečlivého vychování a vedení v duchovním životě v Kolegiu sester sv. Augustina v Casci. V 19 letech se zamilovala do Kryštofa Mora, syna jednoho z nejslavnějších římských lékařů. 10. ledna 1796 pronesla slova „slibuji ti věrnost až

byly do konce života velkou oporou své strádající matce. Těžká nemoc v r. 1801 vedla k novému Alžbětinu obrácení. Sama v té době napsala: „Zvítězila jsi, moje svatá Lásko, přemohla jsi tvrdost mého srdce.“ Opuštěna, vyhnána z mužova domu, potupena jeho chlupatým životem nalezla Lásku nejvyšší – Ježíše Krista ukřižovaného. Ke svému muži si však až do konce života uchovala trvalý vztah lásky, věrnosti, otevřenosti a odpuštění. Prodala všechn svůj majetek, aby měla na léčeni manžela v jeho těžké nemoci a na splacení dluhů, za které mu hrozilo vězení. Lásko k otci učila i své dcery, stále jim připomínala, že Kryštof Mora „je stále jejich otcem“. V r. 1807 složila sliby a vstoupila do řádu trinitářů. Nadšena pro charisma tohoto řádu dala se do služeb nemocným, přijímala chudé a hostila je ve svém domě, který se stal jakoby malou „svatyní, kde nacházeli přístřeší nemocní, chudí a všichni, kteří potřebovali pomoci“. V únoru 1825 těžce onemocněla. Zemřela v pověsti svatosti 9. 2. 1825.

Kryštof Mora nakonec pod vlivem manželčiny smrti i dopi-

sů své dcery Mariany, která zemřela v roce 1833 v klášteře, zcela změnil způsob života. Vstoupil do františkánského řádu a byl vysvěcen na kněze. Zemřel jako řeholník 8. 9. 1845.

Ztratila lásku, získala Lásku

Víme dobře, že dnešní společnost rodině nepřije. Pro mnoho lidí jsou pojmy jako odříkání, věrnost, nerozlučnost, odpuštění cizí. Blahoslavená Alžběta Canori Mora může být pro nás vzorem k následování v tom, že plně pochopila manželskou smlouvu, že byla věrná i přes manželovu nevěru a zatvrzelost a že tak vydala nádherné znamení věrnosti Kristu jako tomu, který každé křesťanské manželství posvěcuje.

Jan Pavel II. v homilii při blahorečení manželů Beltrame Quattrocchi 21. října 2001 řekl: „Manželský a rodinný život může prožívat rovněž období úpadku a poblouznění. Víme, že je mnoho rodin, které se v takových případech nechají znechutit. Myslími zvláště na ty, kteří prožívají drama odloučení. Myslími zvláště na ty, kteří musí čelit nemocem, nebo na ty, kteří trpí pro předčasnou úmrtí spoluzeměla nebo dítěte. V takové situaci je přesto možno vydat velké svědectví lásko, která bude výmluvnější, neboť je očistěna přetavením v bolesti.“

Misztal, H.: *Svatí a blahoslavení laici. I. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004.*